

In de vlier vertoonden zich weinig musschen, wel kwamen af en toe afdeelingen spreeuwen neerploffen, tot groote consternatie der overige gasten. Met razenden haast scheurden ze de bessen los, lieten de helft vallen, slokten gulzig op, wat ze in den snavel hadden en waren in 't volgend oogenblik weer verdwenen. Hun haastige gulzigheid stak scherp af bij de bedachtzame vraatzucht der kleine zangertjes.

Tegen 't eind van September verminderde het bezoek, maar er waren ook maar weinig bessen meer overgebleven. Als curiosum vermeld ik nog twee rotspiepers en een kwikstaart, die alle drie bessen aten, maar die zeker toch meer aangetrokken

waren door de plassen op 't leeg bouwterrein aan den overkant van de sloot.

Over 't algemeen kon ik tevreden zijn en dikwijls heb ik nog gelegenheid gehad mij over den rijkdom van die Pekelharing-gang-bosschaadje te verbazen als ik onder andere struiken tevergeefs op bezoekers zat te wachten. En — den ouderdom der boomen in aanmerking nemend — kwam ik tot het vermoeden, dat de vogels ze maar niet bij toeval opzochten, maar dat ze een bekend station vormden op den grooten weg naar 't Zuiden. Jammer, dat de sloopers alles omgehakt hebben.

JAC. P. THIJSE.

Van onze Stekelbaarsjes.

Onze gewoonste soort, die evengoed in zout als in zoet water voorkomt, is de Driedoornige Stekelbaars, *Gasterosteus aculeatus* (links in de tekening). De alleen in zout water voorkomende heeft denzelfden hoofdvorm maar meer stekels; het is de Tiendoornige Stekelbaars *G. pungitius*. Dan hebben wij nog den Zee-Stekelbaars, *G. spinachia* (rechts in de tekening). ZIE BLZ 207.

De eerste wordt overal gevangen, in zee en zoetwater, in grachten en slooten, maar heeft toch voorkeur voor helder stroomend water. Men ziet deze dieren soms bij duizenden. Ik herinner mij nog de omdamde poeltjes, die er indertijd ontstonden, toen het Merwedekanaal werd aangelegd; daar waren er zooveel, dat ze één laag op het water vormden, een levende oppervlakte!

Op 't oogenblik heb ik deze soort op drie plaatsen in het Aquarium; op één dezer plaatsen is ze bij toeval aangeland en wel in het haringen-bassin, waar de genoemde visschen met een paar kleine botjes en een kleine kreeft rondzwemmen, terwijl er zeemuizen en strandgapers op den bodem liggen.

Nu geven wij aan die haringen, vóór ze aan fijn vleesch of gehakte garnalen gewend zijn, kleine waterdieren, zooals krabbetjes, insecten en vischjes (behalve grondeltjes), die we in de buurt van Artis uit de vaarten scheppen. Onze stekels, een mannetje en een wijfje, moeten levende overblijfsels zijn van dat haringvoer, maar ze zijn daarmee in 't bassin gebracht, toen ze nog veel kleiner waren.

Nadat die twee behoorlijk gegroeid waren en een winter hadden doorgemaakt, zag ik op zekeren dag, hoe het mannetje bezig was, een kuiltje in het zand te maken in een hoek van het bassin. Met zijn bekje droeg hij het zand weg. Daarna haalde

hij op dezelfde wijze zee gras en wier en bevestigde die planten in het zand, terwijl hij onder het maken van een trillende beweging een slijmachtige stof ontlastte, waarmee die bouwstoffen werden aaneengekleefd. Eenige dagen lang namen die bezigheden al zijn tijd in beslag; zijn bekende roode kleur werd onder die bedrijven steeds mooier en hij zelf met het oogenblik heldhafter. Alles wat in de omgeving van zijn nestje kwam, hield hij op een afstand. Pas had een der botjes een beet gekregen, of de kreeft, die te dicht bij kwam, kreeg een prik in de oogen en nog een toe op zijn staartleden. Zoo hield hij kennelijk den wind er onder; ze waren bepaald bang voor hem. Van tijd tot tijd inspecteerde hij het nest, door er eens met den kop in te gaan, en wisselde al zijn bouwen en vechten af, door met het wijfje, dat nu en dan dicht bij hem kwam, rond te zwemmen. Ten slotte was het nestje klaar; het had twee openingen tegenover elkaar: een in en een uitgang dus. Toen kwam het wijfje er door heen en liet er eieren in achter, waarna onze vriend er zich ook nog een paar malen doorheen begaf, en verder het nestje met wier geheel toemaakte, op één kleine opening na.

Nu begon zijn vaderlijke zorg. Een dag of tien, twaalf stond hij in schuine richting boven 't nest en bracht er door regelmatige bewegingen der borstvinnen een geregelde waterstrooming naar toe; ook werkte hij nu en dan nog wat in het zand, verschikte een stukje wier enz. Eindelijk kwamen de jongen en begonnen te zwemmen. Ging er een ver weg, dan haalde papa den kleine weer terug; dit duurde zoolang, tot ze den dooierzak kwijt waren; toen liet hij ze de wijde wereld ingaan, om voor zichzelf te zorgen.

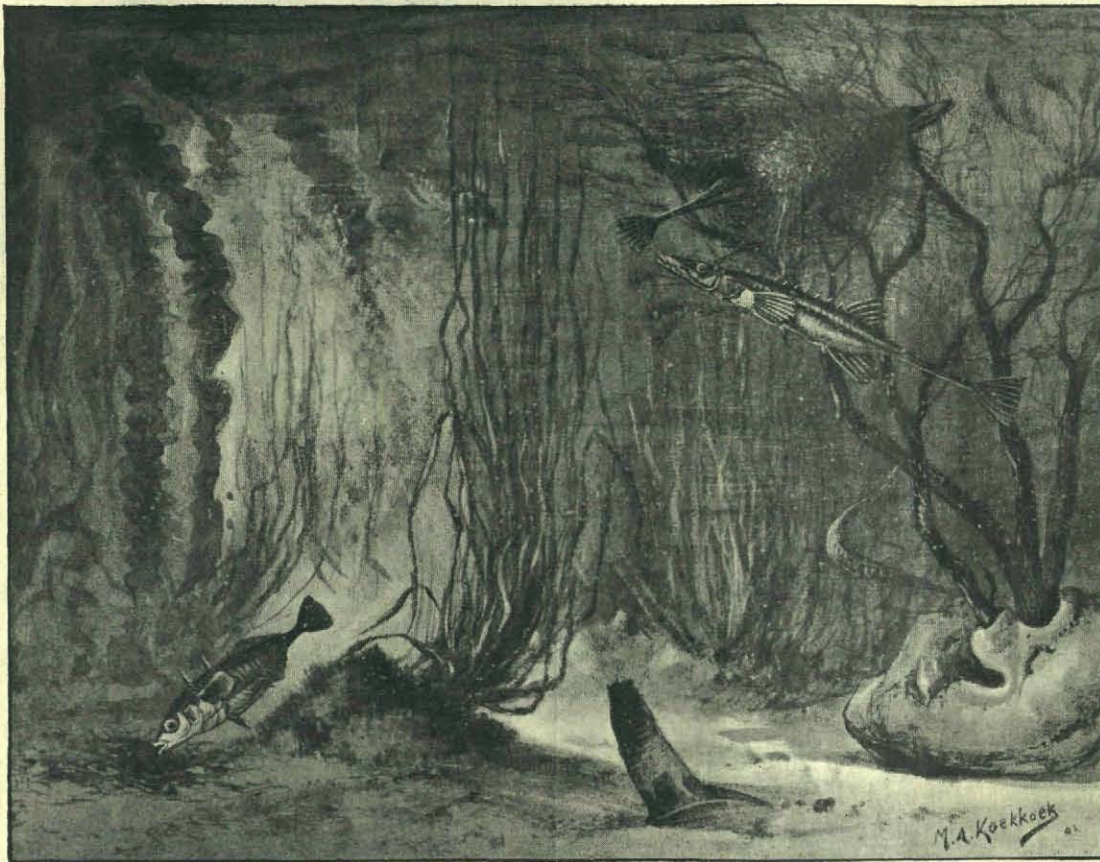
Deze vader had zich braaf gehouden; andere eten hun jongen wel eens op, iets waartoe, om de waarheid te zeggen, de moeder elk oogenblik in staat is, waarom zij dan ook evengoed als de andere aquariumbewoners van het nestje geweerd wordt.

Nog twee keer in ditzelfde jaar heeft dit mannetje zijn nestje herbouwd en evenveel malen ook eieren gehad; heel veel jongen zien we echter niet, daar er voortdurend van worden opgegeten.

Ik heb ook eens zoo'n nestje gevonden in een platten bak, die vroeger voor de zalmkweekerij in gebruik was, maar die nu dient tot het tijdelijk

bewaakt en verdedigt. Ook deze hebben wij in het Aquarium.

Onze derde is de Zee-Stekelbaars, die 15 doornen op den rug heeft, en 12 tot 13 cM. lang is; zijn gedaante is uit de teekening te kennen. Ook van deze soort zijn in het Aquarium eenige exemplaren, en wel in een ander bassin, n.l. dat van de zee-paardjes. Alleen om met één teekening te kunnen volstaan, is deze soort bij de vorige afgebeeld. Een boomachtig koraal is in dat bassin geplaatst, hoofdzakelijk voor die zee-paardjes, omdat ze voor hun grijpstaart altijd een dergelijk houvast moeten hebben. Maar onze stekelbaarsjes weten de takken ook goed

Stekelbaarsjes met nesten in 't aquarium van Artis. (Verkleind.)

bewaren van waterplanten. Toen de jongen uitgekomen waren, had ik den bak noodig en deed jongen en nestje in een groote flesch. Wat verwonderde ik mij, toen in die flesch zich nog andere dieren begonnen te vertoonen: jeugdige salamandertjes, kokerjuffertjes, waterwantsjes enz. Ik ging het geval eens goed na, en nu bleek mij, dat de eitjes van al die diertjes moesten gezeten hebben in en aan het stekelnest; de bouwheer had dus maar materialen bijeengescharreld, zonder ze nauwkeurig na te zien.

De Tiendoornige Stekelbaars, gemakkelijk o. a. door het aantal doornen te onderscheiden, heeft ongeveer dezelfde levenswijze en nestbouw, maar is wat vreedzamer, hoewel hij zijn broed even trouw

te gebruiken. Het mannetje maakt er een nestje in, dat veel gelijkt op een vogelnest. Hij begint met slijmige draden om een paar takjes te spinnen, waardoor deze eenigszins naar elkaar toebuigen. De draden zijn goed zichtbaar. Heeft hij er eenige gelegd, dan doorweeft hij ze met gras en wier, tot het nestje een middellijn heeft van 6 tot 7 cM. In hoofdzaak komt het met dat van den vorigen overeen; ook doet hij er als deze frisch water naar toe stroomen, en vecht even hard. Hij laat het wijfje een groote opening binnengaan en een kleine uitkomen, wat een drukking veroorzaakt, waardoor zij de eieren verliest. De teekening stelt het wijfje juist in het nest voor.

Voor kameraquaria raad ik de beide eerstgenoemde soorten aan; ze zijn kleiner dan de derde en hebben dus niet zooveel ruimte noodig. Te dicht mogen zulke vechtersbazen nooit bij elkaar gebracht worden; de toestand in de teekening voorgesteld, waar onze stekels als 't ware dezelfde hoek eener kamer bewonen, is in de werkelijkheid niet mogelijk. Als men echter in 't voorjaar slechts enkele paren samenbrengt in een aquarium of een heel groote flesch en ze wat waterplanten geeft, die makkelijk door hen te bewerken

zijn, daarbij ze voedert met wormpjes, stukjes vleesch enz., is men zeker, een nestje te krijgen.

In onze teekening is het vingervormig uitsteeksel op den voorgrond de syphon van een mossel, welks schelpen grootendeels zijn ingegraven in het zand en die op deze manier de gemeenschap met het voedsel- en lucht-aanbrengend water onderhoudt. De stoffeering van het bassin zijn zeewieren.

F. PIETERS.

Vier dagen in een Eldorado.

(Vervolg van blz. 148.)

Ziezo, nu maar weer op weg!

Al pakken de wolken zich weer samen, al volgt een stevig buitje op een rommelenden donderslag, 't is spoedig voorbij en weer wordt de zon ons getrouw.

We komen aan een open vak, waar onze blik zich verruimt, na de belemmering, geboden door de dichte dennengelederen van daar straks.

We bevinden ons nu op een soort van bolvormige hoogvlakte, die ons vergunt, een ganschen horizon te overzien. Rechts in de diepte kruipt het vijftigmaal verkleinde treintje voort naar Groesbeek; links, achter eenige bodemgolven ligt het vlakke land over de Duitsche grens en dan voor ons: Groesbeek in al zijne karakteristieke schoonheid.

Van dezen kant gezien, maakt 't dorp een allereigenaardigsten indruk. De regelmatig glooiende, koepelvormige heuvels, bedekt met golvend grijs-groen graan, laten tusschen elkaar diepe en ondiepe, breede en smallere dalen over. Hier komt alleen een schoorsteen, door een wazig rookkringetje gekroond, daar een rood daakje boven de heuvelhelling uit. Ginds weer steken de net gewitte muren der huisjes tekenachtig af tegen den blauwen hemel. Daar heft een molen 't halve lijf zouden we zeggen, uit boven een groenen heuveltop, verderop een andere slechts een paar wieken. Staande op deze hoogte, herinnert ge u weer den bouwdoos uwer jeugd!

Nu de zon ook 't laatste buitje weer verjaagd heeft, rijzen uit elk dal uit elken heuvelkom de leeuweriken omhoog, waaraan Groesbeek zoo rijk is. Daar stijgen ze, nog diep onder u! Al jubelend komen ze met u op gelijke hoogte. Steeds hooger gaat het, nu ver boven u uit, totdat uw oog den stip in 't wolkengrijs niet langer volgen kan. Maar nog streelt hun gejuich uw oor; nog brengt het teedere vogelkeeltje u in verbazing door de kracht en volheid der voortgebrachte accoorden.

Na eenigen tijd komt de vogel weer in 't gezicht, langzaam dalend; daarna al sneller en sneller, totdat hij neerstrijkt in 't dal, „waar zijn nestje is!” Zeker vertelt hij daar aan zijn wijfje, dat men heusch nog geen optimist behoeft te wezen, om bij buig weer in dit heerlijk oord een liedje op te halen.

Begeleid door de luchtmarschliederen zijner duizend soortgenooten komen we in 't eigenlijke dorp aan, welks aardige huisjes, rustig kerkje en schoone lanen ons schetsboek doen branden van ongeduld, maar..... we moeten zuinig met onze vier dagen omgaan en zijn nog niet eens in ons eigenlijk Eldorado geërriveerd!

De dikke modder op den Groesbeekschen weg, van karsporen doorploegd, stemt ons wat prozaïscher. Zwermen zwarte vliegen houden boven den modderpoel een soort van bruilofsvlucht. Mooie dieren zijn 't, met wie weet wat voor Latijnschen en misschien zonder Hollandschen naam. Ze hebben de eigenaardigheid, dat de scheenen hunner voorpooten tot eivormige knobbeltjes vergroeid zijn.

De zwaluwen, die onder de overstekende daklijst van den Groesbeekschen blikslager, of liever van deszelfs huis hunne nestjes vastlijmden, scheren af en aan, dwars door de vliegenwolk en dan weer met gevulden bek naar 't nest.

Daar krijgt een man-ringmusch 't in 't hoofd, hier ook zijn geluk te gaan beproeven. Maar vliegen in de vlucht vangen, zoo knap is hij niet. Toch weet hij er wel raad op! Vlak bij den vliegenscherm zet hij zich op den weg neer. Daar gaat een der vliegen even uitrusten. Met een' allerpotsierlijksten sprong is musch er bij en de vlieg in zijn maag verdwenen. Pik, pik, pik gaat 't links en rechts en zoo haalt hij, telkens half springend, half vliegend zijn kostje op.

Nu is zijn eerste honger gestild en vliegt onze ringdrager even heen. „Tsjiep, tsjiep, turr!” schreeuwt